

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Polisamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlitrva (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Zopet prvi na Balkanu!

Precej dolgo je že tega, kar so se rotirali državniki na daljnem vzhodu in na daljnem zahodu, da potisnejo Avstrijo enkrat za vselej z Balkana. V to svrhu je seveda bilo treba oslabilo Nemčijo. Zato pa je zopet bilo potrebno, da se pretrga dolgoletno prijateljsko vez med Nemčijo in Rusijo. Vse to se je snovalo in kovalo, ko je Edvard VIII. zasedel prestol. Edvard, Delcassé in Clemenceau so počeli misel na izolacijo Nemčije. Za Nemčijo nam seveda ni žal, toda angleško-francoski načrti so tudi Avstrijo zadeli v živo. Ko je bila Rusija pridobljena in je prišlo do znamenitega revalskega sestanka, je bila resna nevarnost, da tudi Avstrija neha biti odločilen čimtelj v svetovni politiki. Toda sreča nam je bila mila. Imamo namreč spretnega voditelja vnanjih poslov. Aehrenthal, prej poslanik v Peterburgu, dobro pozna ondotne diplomate. In tako je prišlo, da je gospod Izvoljskij dve tretjini svojega srca zastavil v Parizu in v Londonu, eno tretjino pa je vendar še ohranil za staro trozvezo. Da se Edvardovi načrti docela niso uresničili, to je zgolj zasluga Rusije, ki Angliji ne zaupa. Namen Rusije, kar se Balkana tiče, je še vedno stari: posaditi križ na Ajo Sofijo v Carigradu. Zazdaj pa ji je največ na tem ležeče, da se ji zopet dovoli svoboden prehod skozi Dardanele, kar zanjo ni samo narodnogospodarskega, temveč tudi velikega političkega pomena. Da vse to doseže, ji je pomoč Avstrije morda ravnotako potrebna, kakor pomoč Anglije. Anglija namreč ne želi, da bi Rusija zopet smela skozi Dardanele v Sredozemsko morje, ker bi to zanjo v slučaju kakega konflikta pomenjalo veliko nevarnost. In tako je Bog zopet poskrbel, da drevesa angleško-francoskih načrtov ne zrastejo do neba. Baron Aehrenthal to dobro ve in nato so se opirali njegovi računi. Dobro je tudi napravil, da Italije ni izzival, temveč jo napolno pridobil zase, da vsaj avstrijske balkanske politike ne ovira. Italija se je sploh zadnje desetletje, kar se zunanje politike tiče, vedla jako modro in previdno. Franciji se je dobrikala, pa vendar ostala prijateljica Avstriji in Nemčiji.

LISTEK.

Loški župnik.

(Zgodovinska povest. Češki spisal B. Třebízsky. Preložil Danimlr.

Mnogokrat sem že čital, da so si bile prve češke vasi podobne kakor sestra sestri, če ne menda še bolj, kakor bi se ena iz druge izlupila. Toda kljub temu je imela vsaka vas nekaj posebnega, kar vidi šele natančnejši opazovalec.

Vas Loka je ležala v lepi, prijazni dolini. Hiše s slannatimi strehami, za njimi cvetoči vrtovi, tupatam revnejša kočica, bela cerkva z vitkim stolpom, kakih sto korakov za vasjo gosposk dvor z uglednim gradom, krog in krog pa polje in travniki.

Skoro bi bil pozabil na župnišče, z deščicami pokrito; saj bi se tudi ne bilo čuditi. Ko so je pred leti zidali, potisnili so ga čisto tja v kot, da bi bajne ne bilo na poti gosposkim in robotnim vožnjam. Toda oviralo je vendarle; grajski park je mejil prav sem ob župnijski vrt . . . Iz farovških oken bi mogli videti marsikaj, ko bi bili hoteli biti rodovodni. Župnišče je imelo samo pritličje, toda stalo je višje nego ostali del vasi. Bilo je že precej poškodovano, trami na strehi so začeli gniti in zidovje je postajalo od dne do dne bolj šk-

Zgodovinski so ti dnovi. Avstrija se je utrdila na Balkanu. Od Save do Drine sega zdaj njeno dejansko gospodstvo. To je več vredno, kakor problematiška pot do Soluna. Upamo, da bo avstrijska vlada tudi popolnoma umevala svojo zgodovinsko nalogo na Balkanu. Avstrijska Bosna pomeni za nas konsolidacijo jugoslovanske misli v okvirju habsburške monarhije. Nemško časopisje je to spoznalo, zato že zdaj toži.

Statistika Bosne.

(Po zadnjih of. virih Geogr.-stat. W. L. 1908.)

Obseg: 51.027 km². Prebivavstva po štetju leta 1895 — 1,591.036, od teh je Srbov 673.246, katolikov Hrvatov 334.142, mohamedancev 548.632, judov 8213, protestantov 3596.

Za leto 1904 pa je prebivavstvo proračunjeno na 1,737.000. Albancev je 30 tisoč.

Zemlja je gorata, preprežena od pogorskega sestava dinarskih alp; dočim najdemo v srednji Bosni paleozojski skrili skupno s poševnimi triaškimi zalomi, imamo v Hercegovini triaško, juraško, kredasto in vapneno cono, večkrat celo do 2000 metrov višine; na jugovzhodu Bosne prevladuje mezocoiški apnenec. Najvišja gora je Maglič na črnogorski meji (2397 metrov). Glavne reke so Sava na severu z Uno, Vrbasom, Ukrino, Bosno; na vzhodu teče Drina. Rude nahajamo sledeče: Rjavi premog (484.000 t leta 1904), železna ruda (137.540 t), mangan (1140 t); izdelalo se je sirovega železa leta 1904 47.678 t za tri milijone kron.

44 odstotkov zemlje je gojdnate, 17 odstotkov pašnikov in travnikov, 25 odstotkov obdelane zemlje. Pridelalo se je leta 1904 pšenice 1.13 milijonov q, rži 0.09 mil. q, ječmena 0.76 mil. q, ovsa 0.56 mil. q, krompirja 0.67 mil. q, koruze 1.65 mil. q, vina 0.01 mil. hl.

Živine je bilo leta 1895 233.322 konjev, 1.416.394 govede, 1.447.049 koz, 3.230.720 ovac, 662.242 prešičev.

Tobačna industrija je velika, ravnotako sviloreja; žita se precej izvažajo, ravnotako lesa, suhih češpelj in slivovke (leta 1904 47.826 ton v vrednosti 9,995.764 K).

Cesta je 2465 km., železnic (leta 1905) 2418 km, brzojavnih žic (leta 1904) 2989

km. Leta 1904 je bilo 64 brzojavnih postaj, telefonske proge so dolge 175 km. — Pošta je leta 1904 odposlala 15,847.673 pisem, 4,383.210 tiskovin in časnikov.

Kar se socialne razvrstbe tiče, je sestvo večidel v rokah »begov«, to je pomohamedanjenega slovanskega plemstva in »ag«. Kristjani, Srbi in Hrvatje so večinoma kmetje, ki morajo z begom skleniti najemninsko pogodbo. Pod turškim vladarstvom je Bosna bila razdeljena v sedem kajmakalikov: Sarajevo, Travnik, Bihač, Banjaluka, Dvornik, Mostar in Novipazar, vsak kajmakalik pa v okrožja, nahije ali kaze. V kajmakaliku je gospodoval kajmakam, v nahijah mudir. Provincijo je upravljal vali. Pod avstrijsko upravo se je dežela razdelila v pet okrožij, Sarajevo, Banjaluka, Bihač, Travnik, Tuzla, in 43 okrajev.

Deželni budget je leta 1906 znašal 51.681 milijonov potrebščine in 56.048 milijonov pokritja, torej 4307 milijonov preostanka.

Hercegovina.

Hercegovina šteje eno okrožje (Mostar), obsega 9119 km² in ima 219.511 prebivavcev. Od teh je 56.135 mohamedancev, 74.889 pravoslavni Srbov, 88.188 Hrvatov katolikov. Glavna reka Narenta, stolno mesto Mostar.

Avstrijska nota Turčiji.

Carigrad, 7. oktobra. Avstro-ogrski poslanik markgrof Pallavicini je včeraj izročil turški vladi sledečo noto:

»Ko je Avstro-Ogrska s Turčijo dne 21. aprila leta 1897 sklenila pogodbo glede na izvedbo člena 25. berolinske pogodbe z ozirom na sandžak novipazarski, se je zavedela tesne solidaritete medsebojnih interesov, ki se je med drugim razodevala v oni točki pogodbe, ki je določala, da se v gotovih krajih nastanijo avstrijsko-ogrške in otomanske posadke. Namen te določbe je bil, kakor nota dalje povdarja, ohraniti evropski mir in red v sandžaku, česar takrat Turčija sama, oslabiljena po vojski, ni bila vstanu. Ta namen se je dosegel. V teku 30 let pa so se razmere korenito izpremenile. Turčija se je zlasti sedaj okrepila. Temelji otomanske države so utrjeni. Zato ni treba več avstrijskih posadk v sandžaku. Avstro-ogrške čete so sandžak zapustile. S tem je

Avstrija Turčiji podala dokaz prijateljstva in zaupanja ter obenem dejansko pokazala, da ne zasleduje osvajalnih namenov. Kar se pa tiče Bosne, pravi nota sledeče:

»Avstro-Ogrska je izpolnila svoj mandat v Bosni in Hercegovini, poverjen ji po berolinski pogodbi, v blagor ondotnega prebivalstva in celo v interesu Turčije. Kajti potom berolinske pogodbe v Bosni in Hercegovini ustvarjena in od Avstro-Ogrske vzdrževana situacija je Turčiji omogočila, da je svoje moči osredotočila za varstvo teritorialne integritete države. Bosna in Hercegovina sta se vsled marljivega dela avstro-ogrške uprave povzdignile do visoke stopnje gnotne in duševne kulture. Prišel je torej trenotek, da se začetemu delu postavi krona in se tem provincijam podeli zaželjena avtonomna in konstitucionalna vladavina. Da pa more Avstro-Ogrska svoje plemenite namene izvršiti, mora položaj obeh provincij natančno urediti in poskrbeti za uspešno garancijo proti vsaki nevarnosti, ki bi mogla pretiti stalnosti režima, vpeljanega leta 1878. Avstro-Ogrska je zato nujno primorana opustiti se zadržka (suvereniteta sultanova; op. ur.), ki ga vsebuje carigradska konvencija (21. aprila 1879) in, kar se tiče Bosne in Hercegovine, zagotoviti si prejšnjo akcijsko svobodo. Prepričani je, da se bodo razmere med Avstro-Ogrsko in Turčijo ustalile, ker je v Bosni in Hercegovini ter v sandžaku negotovost položaja odstranjena in se ustvarijo definitivna in normalna dejstva.«

Aneksija.

Mesto Sarajevo je vse v zastavah. Cesarjevo proklamacijo prebirajo oblasti, starejšine in posebni razglaševalci. Vojakom jo preberejo stotniki. Opozicionalni moslemeni in Srbi so seveda poparjeni. Demonstracij ni nobenih. Razun srbskega pozdravljajo aneksijo vsa v Sarajevi izhajajoča glasila s posebnimi izdajami in slavnostnimi številkami, vsem na čelu »Hrvatski Dnevnik«, ki povdarja, da usoda Hrvatov je ozko spojena s habsburškim žezlom. Občinski svet je v slavnostni izredni seji poslal cesarju udanostno izjavo. Župan, avstroljubni mohamedanec Esad effendi Kulović, je v svojem govoru povdarjal, da gre Bosna odzdaj nasproti srečni bodočnosti. Mesto je včeraj zvečer bilo razsvetljeno. Prebivalstvo se vede dostojno.

basto . . . Z ene strani je vrtna ograja že celo razpadla; govorilo se je, da to dela gosposka čeljad nalašč. Gospod »direktor«, ali kakor so ga še imenovali nekaj: gospod »upravnik«, je poskušal vse mogoče, da bi starega župnika pripravil k temu, da bi zapustil Loko in se preselil kam drugam. Toda dobri starček je vedno le zmajeval z glavo, in na vse listine, ki mu jih je v tej zadevi poslal patronatni urad, je odpisal z velikimi, odločnimi črkami samo to-le: »Non possumus.«

Neka posebnost je torej bila v Loki to razpadajoče župnišče in pod njegovo, z mahom poraščeno streho, srebrno lasi svečenik z večnim smehom na licih. Toda ta nasmeh je prihajal iz odkrite duše, bil je tako prisrčen, in vsakomur je ostal v spominu, da ga ni pozabil izlahka.

O loškem župniku so pripovedovali nekateri, da je čudak, drugi pa so ga zopet ljubili, da bi šli, kakor so večkrat trdili, zanj celo v ogenj. Konečno izveste sami, kdo da je imel prav. — Kdorkoli ga je obiskal, je zapazil, je moral zapaziti lesono polico, na koji je bilo naravnano kakih trideset do štirideset knjig, na hrbtu z belimi listki, na katerih so prav s tako velikimi črkami, kakor tisti odločni »non possumus«, bili napisani samo češki naslovi. Vrsta knjig je vedno bolj pojemala. Knjige so postajale vedno manjše in manjše, na vedno slabšem papirju. Marsikatera je bila tiskana že bogvekdaj, toda

osiveli starček je poljubil vsako knjižico, in bistrejše oko bi i morda opazilo solzo, ki je kanila v prašne liste. Kadar je v prostih urah katero odprl, se je globoko zamislil nad njo, kimaval z belo glavo, in usmev je ginil iz njegovih lic . . .

»V naših rekah so baje izpirali zlato, v naših gorah so kopali srebro kar po cele vozove! — Ne izpirajo več sedaj; le tupatam še najdejo zrno, drobnok kakor pesek, na Kutni gori je vse pusto, v Jilovskih rovih stoji voda, češki granati pa so poraščeni z mahom in travo . . . In češke knjige! — Dragi pergamenovi listi so se izpremenili v raskave in sive pivnike; in zlate besede na teh listih? — Mogle bi se pisati i na takšen papir! — Čuti jih tisoče src; toda kaj pomaga vse to, ko je tako malo teh — skoro nikogar — kateri bi znali in hoteli pisati!« Te in slične besede so šepetala starčkova usta skoro vsakokrat, kadar je listal po svojih knjigah.

Loški župnik se je tukajšnjemu ljudstvu tako privadil, da bi ga ne hotel zapustiti, če bi mu tudi podelili takoj prošnjo pri sv. Vidu.* Fara njegova v gnotnem oziru ni bila bogve kako dobra, toda njemu je zadostovala popolnoma, in ko bi ne zadostovala, bili bi si odtrgali ljudje od ust in dali gospodu župniku, ki bi izven svojega »non possumus« napram gospo-

* Ena najkrasnejših cerkva v Pragi; stoji na slavnih Hradčanih.

ski, tudi delil poslednji grižljaj z ubogimi. O njegovi veliki ljubezni k bližnjemu so znali pripovedovati mnogo dogodkov, včasih prav smešnih.

Zopet je sedel nek popokdan gospod župnik nasproti tem knjigam, h katerim je pred pol ure pridal zopet eno; bil se je zamislil kakor osirotelo dete, ki išče dobre duše, ki bi zanj poskrbela, tako da niti ni slišal, da so se odprla vrata in da je stopil v sobo sosed Krepela v svoji nedeljski, temnomodri suknji; šele ko je svoj pozdrav ponovil s silnejšim glasom in pri tem zakašljaj, je vstal gospod župnik ter se obrnil skoro nejevoljen, da ga nekdo moti, proti durim. Šele, ko je zagledal Krepelo, s čepico med obema rokama, se je nasmehnil in mu namignil naj se vsede.

»Kaj dobrega, sosed? — Ste prišli mogoče radi oklica?« —

Sosed Krepela je bil pedesetletni vdovec.

Gospod župnik se je dobrodušno nasmehnil.

Na obrazu Krepelovem se je res lahko brala neka nenavadna zadrega, prav tako, kadar prihaja mladenič radi ženitve v župnišče. Drugokrat bi bil Krepela takoj vedel primeren odgovor župnikovi šali, danes pa je v svoji veliki zadregi bil kakor onemel in ni našel besed izpočetka.

»Čudne, prečudne stvari, častiti gospod.«

Voditelji srbske opozicije so odpotovali v Budimpešto, kjer se hočejo posvetovati o položaju v domovini. Vodijo jih Jęftanovič, Šola in mohamedanec Ali beg Firdus. — Dobro informirana »Reichspost« poroča, da se je cesar za aneksijo odločil že 15. septembra. — Baję hoče avstrijska uprava zazdaj v slučaju nemirov pojačiti samo bosanske garnizije.

Uprava in ustava nove Bosne.

»Vaterland« poroča, da se bo za Bosno imenoval poseben namestnik z uprav cesarsko oblastjo. Skupno finančno ministrstvo bo njemu podrejeno. Drugi menijo, da bo cesarski namestnik odvisen od ministrstva za vnanje stvari. Prvi namestnik bo baje grof Zichy. »Zeit« je mnenja, da se bo ustanovilo posebno ministrstvo. Delegacijama in parlamentoma se bo predložil zgolj zakon, da se cesarjeva suvereniteta razširi na Bosno in ondi uvede habsburško dedno pravo. Skrbno se bo vlada ogibala spraviti na dan vprašanje o pripadnosti Bosne k Štefanovi kroni. O tem se bo obravnavalo pozneje. Za aneksijo bodo glasovali Poljaki, Čehi, Jugoslovani in krščanski socialci, **alpski in sudetski Nemci pa proti, ker se boje ojačitve slovanskega elementa.**

Odlikovanja. Čete.

Cesar bo več bosanskih begov poplemenil. Vojaštvo je konsignirano. Na srbske agitatorje zelo pazijo, da ne bi vprizorili demonstracij.

Srbski bosanski »parlament«.

Srbski bosanski »parlament«, sestojęč iz 72 malkontentov, se je podal v slavonski Brod, da se posvetuje o položaju, pa jih je hrvaška vlada zapodila, nakar so se podali v Budimpešto. Sprejela sta jih grof Batthyany in poslanec Viszontay.

Bosanski deželni zbor.

Bosanski deželni zbor se bo baje otvoril 2. decembra ob priliki cesarjevega jubilejnega slavlja.

Dr. Mandić o aneksiji.

Dr. Nikola Mandić, podžupan sarajevski, objavlja v »Reichsposti« članek, kjer izvaja sledeče misli: »Aneksijo Hrvatim pozdravljamo posebno radi tega, ker stori konec agitaciji, zanešeni v Bosno iz srbskega kraljestva. Za aneksijo pa je tudi bosanska srbska kmečka stranka, ki šteje pod vodstvom dr. Dimitrijeviča 600.000 pristašev. Pozdravljamo pa aneksijo tudi zaradi tega, ker uvaja deželno zastopstvo in odpravlja sedanjo birokratsko vlado. Najprej bo treba ljudskega štetja, ki ga pogrešamo od l. 1895. sem. Kar se tiče deželnega zbora, bo seveda izpočetka treba ozirati se na posest in inteligenco. Bosanski Hrvati zaupajo v habsburško monarhijo, ki je največja opora veliki hrvatski ideji.

Italija.

Član dunajskega diplomaškega zbora je nasproti dopisniku »Allg. Ztg.« izjavil, da je baron Aehrenthal Titttonija v Solnogradu obvestil o aneksiji Bosne. Titttoni je izjavil, da z Avstrijo popolnoma soglašaja.

Iz Londona se poroča, da Italija sicer soglašaja z namero Anglije, Rusije in Francoske, sklicati mednarodno konferenco,

da pa je pripravljena aneksijo Bosne in proglasitev bolgarske kraljevine smatrati za izvršeni dejstvi. (To se pravi, da noče stavljati priznanju istih kakih ovir.)

Črnagora.

Vlada je poslala vevlastem noto, da smatra aneksijo Bosne za svojevoljno prekršitev berlinske pogodbe in da se bo tudi ona, ako vlasti privolijo v korak Avstrije, smatrala za oproščeno od § 29 berlinske pogodbe.

Iz Belgrada poročajo celo, da je knez Nikita pripravljen v slučaju vojske med Avstrijo in Srbijo, s svojo armadico vdreti v Hercegovino.

Kralj Edvard.

Predvčerajšnjim sta si kralj Edvard in cesar Franc Jožef v zadevi aneksije Bosne večkrat brzojavila.

Turčija.

V Carigradu so še vedno brez glave. Ker je vlada obenem s proklamacijo neodvisnosti bolgarskega kraljestva bila obveščena, da se bo tudi z Bosno nekaj zgodilo, domneva, da sta oba koraka medseboj v tesni zvezi, kar povečuje nejevoljo na Avstrijo. Vršilo se je posvetovanje generalov, ki pa niso še nič definitivnega sklenili. Množica je manifestirala pred angleškim, francoskim in grškim poslanstvom. Oficiozni »Fremdenblatt« od 7. t. m. poroča, da so v Carigradu duhovi že precej pomirjeni. Na vojsko se ne misli. Avstrijski poslanik v Parizu, grof Khevenhüller, je izjavil, da Avstrija s proglasitvijo bolgarske kraljevine ni v nobeni zvezi. — Seveda to so stvari, ki se dajo težko dokazati.

Kaj bo s kongresom?

O tem je veliko poročil, toda prave jasnosti nikakor ne podajajo. Znani časnikar Lucian Wolf trdi v »Daily Graphic«, da so vsaj Nemčija, Italija in Rusija vedele za namero Avstrije in Bolgarije. Poloficiozno se iz Londona celo poroča, da smatra Anglija sedanji položaj na Balkanu za stvar, ki se samo nekaterih vevlasti tiče. Anglija da ne bo storila nobenih korakov, dokler se ne informira, kaj nameravajo druge vevlasti storiti. Gotovo je zazdaj to, da bo Rusija najbrže danes (četrtek) vevlasti oficiojno povabila na konferenco v svrhu revizije berlinske pogodbe. »Daily Mail« meni, da se bo ta konferenca komaj čez tri mesece sešla. Dalje poroča ta list, da sta Anglija in Francija odločno za konferenco in ne bosta priznali ne aneksije Bosne ne proglasitve neodvisnosti Bolgarije, Rusija da ne zahteva tako odločnega protesta, Italija da deluje posredovalno, Nemčija pa je rezervirana. Kar se slednjega tiče, poroča »M. Ztg.«, da je kancelar Bülow že v ponedeljek oficiojno obvestil avstrijsko vlado, da se brezpogojno pridružuje vsem korakom Avstrije na Balkanu. V zunanjem ministrstvu na Dunaju so izjavili, da se Avstrija mednarodne konference ne bo udeležila, ker bi 1. pri tej konferenci nastalo nebroj vprašanj, 2. bi ta konferenca ne privedla nikoli do nobenih rezultatov in 3. bi konferenca na neizpremenljivih dejstvih ne mogla nič izpremeniti.

Gotovo je nadalje to, da je turški poslanik v Parizu, Naum-paša, izročil mi-

nistru za vnanje zadeve Pichonu protestno noto. Turčija prosi vevlasti, naj skličejo konferenco, da se vpostavi v Bolgariji in vzhodni Rumeliji zakoniti red. Turška vlada vzdržuje slejkoprej po berlinski pogodbi podeljene pravice. »Echo de Paris« potrjuje, da se Avstrija konferenca ne bo udeležila, ker smatra aneksijo Bosne in Hercegovine za zadevo, ki se tiče samo Avstrije in Turčije.

Zadnja poročila pravijo, da je Anglija pripravljena dardanelsko vprašanje na kongresu rešiti za Rusijo povoljno. Z dunajskih dvornih krogov poročajo, da je cesar iz Bosne in iz inozemstva 7. t. m. dobil dobra poročila.

Bojevitni Srbi. — Karagjorgjevič v škripcih.

V Srbiji so seveda strašno bojevitni. Ni čuda. Vlada, predvsem pa kralj Peter Karagjorgjevič je v groznih škripcih. (Kralj Peter je orodje v rokah zarotnikov. Saj je komaj par tednov preteklo, odkar se je odkrilo in avtentiško dokazalo, da je on vedel za umor kralja Aleksandra in se za ta slučaj zavezal, da zarotnikov ne bo preganjal, temveč jih celo spravil na najvišja mesta. Vlada pa je Peter tako, da se Bog usmili. Za njegovega vladanja je brezumna srbska propaganda šla bujno v klasje, tako da je Avstrija postala pozorna in z aneksijo Bosne prekrizala vse te načrte. Tudi so se srbski diplomati izkazali za piškavega oreha vredne, ker jih je aneksija Bosne čisto presenetila. V Belgradu v resnici niso niti uro pred proglasitvijo verjeli v možnost aneksije. Pomisliti pa je tudi treba, da prestol Karagjorgjevičev v Srbiji še ni bogvekak utrjen. Zaradi razburjenja v Srbiji v resnici ni Avstrija v škripcih, temveč kralj Peter, ki utegne izgubiti krono. Če napove vojsko, bo seveda tepen, če jo pa ne napove, bo moral zbežati čez Savo.

Mlajši člani »Jugoslovanskega kluba« zahtevajo, da se vzdigne ves srbski narod in vdere v Bosno. Vojni minister pa je spričo te zahteve v veliki zadregi, ker mu v magacinih smodnika manjka. Strelivo za nove topove še ni došlo, armada je desorganizirana, častniki se razumejo bolj na politiko kot na strojne puške, konj za baterije ni zadosti in konjenica sestoji iz švadronov, ki so na polovico reducirani. Ljudje pa zahtevajo, naj armada prekorači Drino. Težka naloga. V vseh srbskih mestih se vrše demonstracije. Pred spomenikom Mihajla se nabirajo prostovoljci in se zaprisegajo. Kralj se je vrnil iz manevrov. Splošno mnenje je, da je vojska z Avstrijo neizogibna, če Avstrija odkloni konferenco vevlasti. Razpoloženje med ljudstvom je tako, da bi nastal polom, ako bi se vlada vojske branila. Ministrstvo se bo rekonstruiralo tako, da bodo v njem zastopane vse stranke. 7. t. m. zvečer se je v konaku vršilo posvetovanje. Tu se odloči, ali bo vojska ali ne. Baje je vojaštvo že mobilizirano. Pri avstrijskem poslanstvu je množica pobila nekaj šip. 7. t. m. se je vršilo drugo protestno zborovanje. Trgovci ponujajo vladi denar. Skupščina se snide 15. oktobra k izrednemu zasedanju. **Ministrski svet je dovolil pet milijonov frankov za vojaške svrhe.** V Nišu, Kragujevcu in Šabcu so bile velike protiavstrijske demonstracije.

Belgrad, 8. oktobra. Vse v kragujevski aferi obsojene srbske častnike je srbski kralj pomilostil.

Nemški delegati.

»Deutschnat. Korr.« izjavlja, da nemški delegati smatrajo aneksijo Bosne za nujno potrebni korak. Na mednarodnem položaju nič ne izpremeni, ker se gre pri aneksiji le za to, da se dejanska suvereniteta avstrijskega cesarja tudi formalno prizna, da ne bi kdo iz zgolj formalne suverenitete sultanove izvajal kake dejanske posledice. Kar se pa tiče okrepljenja slovanskega vpliva, bodo Nemci morali poskrbeti, da jim ne nastane nobena škoda. (Torej je prazna vest, da Nemci ne bodo za aneksijo glasovali.)

Dr. Korytowski.

Finančni minister Korytowski je večeraj nasproti ravnateljem bank izjavil, da je Avstrija anektirala Bosno v popolnem sporazumu z Nemčijo in Italijo. Vzroka za vznemirjenja da ni nobenega. Finančni minister je trdno prepričan, da vojske ne bude.

Delegaciji.

Za predsednika avstrijske delegacije je izvoljen vitez Madeyski, za podpredsednika pl. Fuchs. Najbrže bo cesar tudi v prestolnem govoru omenjal slovesno aneksijo Bosne. Glede na bosansko vprašanje so se posvetovali nemški delegati, krščanski socialci in jugoslovanski delegati skupno s hrvaškimi poslanci ogrske delegacije. Nemci so za aneksijo, samo temu se protivijo, da bi si Ogrji prisvajali kake pravice glede na Bosno. Zato ne soglašajo s tistim stavkom v cesarjevi prokla-

maciji na bosanski narod, kjer se cesar spominja svojih prednikov, ogrskih kraljev. Podobno se je izrazil delegat Juraj Biankini, ki smatra aneksijo Bosne za začetek ustvarjenja hrvaškega deželnega kompleksa na jugu monarhije.

KRETA ANEKTIRANA.

Krečani so se, kakor poroča 7. t. m. »Agence Havas« in »Reuterjev« urad, proglasili za pripadnike Grčije. Na vsem otoku so se ustanovili grški uradi.

NEODVISNA BOLGARIJA.

Turška vlada je proti proklamaciji bolgarske neodvisnosti protestirala v obliki okrožnice na vse vevlasti. Zahteva mednarodno konferenco. — Potrja se, da je turška vlada odredila malo mobilizacijo. — Ruska vlada je proklamacijo neodvisnosti Bolgarije označila za prenagljen korak. — Angleška je izročila Bolgarski noto, v kateri pravi, da neodvisnosti Bolgarije ne more priznati, dokler se o tem ne izjavijo druge velesile. — Grško poslaništvo dementira vest, da je Grčija Turčiji ponudila vojakov. — Srbski minister za zunanje zadeve je nasproti zastopniku Bolgarije izjavil, da Srbija proklamacije neodvisnosti Bolgarije ni sprejela neugodno. V ostalem se bo Srbija ravnala po odloku vevlasti, zlasti Rusije.

AVSTRO - OGRSKA.

Delegacije. — Ministrski svet. — Nemci ne opuste obstrukcije v češkem deželnem zboru. — Velikosrbska propaganda. — Srbski cerkveni kongres. — Velik škandal v šolskem odseku bukovinskega deželnega zbora. — Češki odvetnik se ne udeleže avstrijskega odvetniškega shoda. — Hebsko prebivalstvo ne plača deželno-zbornskih doklad.

V Budimpešto so že večeraj došli avstrijski delegati. Predsedoval bo avstrijski delegaciji gosposkozbornični član pl. Madeyski. — Avstrijski ministrski svet se je pečal z zadevami, ki se morajo rešiti, ko bo bival Beck pri delegacijskem zasedanju v Budimpešti. — Poslanec dr. Schreiner je izjavil, da Nemci ne opuste obstrukcije v češkem deželnem zboru in se čudi, zakaj potuje Beck v Prago, ko Nemci in Čehi odklanjajo trajno spravno komisijo. — V slavonskem Brodu so prijeli in odvedli zaradi velikosrbske propagande sollicitatorja Biliana. — V seji srbskega cerkvenega kongresa dne 7. t. m. je prečital kraljev komisar justični minister Günther pismo, ki potrdi volitev škofa Bogdanoviča za patriarha. Bogdanovič se je danes slovesno namestil v Petro Pavlovi karlovški stolici. — Seji šolskega odseka bukovinskega deželnega šolskega sveta dne 7. t. m. je predsedoval poslanec Onciul. Onciula je ostro napadel poslanec Pihuljak in izjavil, da se s svojimi somišljeniki ne udeleži razprav. Onciul je nato grozil, da vrže Pihuljaka v tulo. Nastal je velik vrišč. Metali so ob tla črnilnike in razbili stole. — Društvo čeških odvetnikov je izjavilo, da se ne udeleži 11. t. m. shoda avstrijskih odvetnikov, ker stalni odbor ne dopusti na shodu čeških govornikov. — Hebsko prebivalstvo ne plačuje več čeških deželnih doklad.

Antisemit Schneider kandidira.

Antisemit Schneider kandidira za deželni zbor na Dunaju. V svojem govoru je ostro zavračal očitanja, da dobivajo antisemitski zastopniki posebne dohodke. Kaj dobivajo dr. Adler, Pernerstorfer itd., o tem se molči. Dr. Adler pa dobiva samo kot izdajatelj »Arbeiter Zeitung« 48.000 K. Tiskarna »Arbeiter Zeitung« je od c. kr. loterijske kolekture dobila naročil za deset let, in s tem je vlada socialnodemokratsko tiskarno na noge postavila. Prej so dobili državni poslanci po 1000 do 1200 K dijet na leto, odkar je pa toliko socialnih demokratov v državnem zboru, se plačujejo dijete celo leto in socialnodemokratski Katoni jih z navdušenjem vlečejo. Na shod srednjih stanov Schneider zato ni šel, ker je predsednik Exner judovskega rodu in je največ škodoval krščanskosocialni politiki za srednji stan.

GRŠKI PRESTOLONASLEDNIK UMORJEN?

V Bukarešt je došlo iz Carigrada poročilo, da je bil pri vojaških vajah dne 7. t. m. 14-krat zaboden in umorjen grški prestolonaslednik Konstantin. Poročilo še ni potrjeno.

NA PETERBURŠKEM VSEUČILIŠČU SO PREDAVANJA NEMOGOČA.

Peterburški vseučiliški svet je izjavil, da je popolnoma nemogoče nadaljevati predavanja, dasi jih je ukazal naučni minister.

NUNCIJ GRANITO DI BELMONTE

se povrne na Dunaj s svojega dopusta baje le zato, da predloži svoje odpoklicavno pismo. Belmonte postane najbrže nadškof v Kalabriji.

sužnost... Tam v Rozumu že pijo drugi dan, ne ganejo se z gostilne, ker so patenti z Dunaja že na poti; peljajo jih baje s štirimi pari volov, ob klancih pa še morajo priprepati; težki patenti morajo biti to. Baje jih je več vozov... »

Gospod župnik je zmajeval s svojo nekoliko sklonjeno glavo. Slišal je pač že večkrat podobne stvari, toda tedaj še samo med duhovniki in uradniki. Skoro je na to že bil pozabil.

»Bode manj praznikov in tudi naše deželne patrone nam bodo vzeli.«

Gospodu župniku so prišle te besede kar tako nehote, njegove zamišljene oči pa so zrle nekam žalostno na zaprašene knjige, ki so bile naložene na polici.

Naenkrat se je začul glasni ropot bobna grajskega mušketicirja. Iz vseh hiš so prihitali ljudje na cesto; kar so imeli v rokah, so pustili ter kakor zbesneli pridrevli na vas.

»Že imamo to tukaj!«

»Zvonite ljudje!«

»V župnišče po ključe!«

»Ihu, — ihu — ihuhu!«

V hipu je bila pokoncu cela vas.

Čuditi se je, da mušketicir Klocingr ni razbil kože na bobnu. Že je prehodil celo vaš, glavo visoko noseč, upirajoč oči na vse strani in brke navihane, kakor tedaj, kadar se ima goditi nekaj izvanrednega.

Pred župniščem se je ustavil, segel v naprsni žep ter izvlekel nek papir, razvil ga, odkašljaj se, pljunil v stran, ozrl se še enkrat po občinstvu, napravil se precej resnega ter začel čitati. (Dalje).

Sosedu Krepeli je jedva zadostoval dih k tem besedam.

»Niste slišali še nič?«

Gospod župnik je začel biti sedaj res radoveden. Sosedja Krepelo vendar ni mogla razburiti vsaka malenkost.

»Da, torej še res ničesar ne veste?«

»Danes vas, dragi sosed moj, ne morem prav razumeti.«

»Saj jaz samega sebe ne razumem, častiti gospod župnik; kako bi me mogel potem razumeti kdo drugi! Od danes naprej nas bodo baje metali v zemljo brez rakve kavor... — Sosed Krepela se je še pravočasno spomnil, kakšno besedo da ima na jeziku.

»Ko bodemo umrli, nas bodo baje zašili v žakelj...«

»A kdo se vam je, prijatelj, zopet nalagal?«

»Istimita resnica to, častiti gospod. Cela vas je tega polna, v pisarni to že imajo. — Ali res niste dobili v župnišče še ničesar. — In kaj vse drugega! — Bode manj praznikov, celo naše deželne patrone nam bodo vzeli, v sosednji fari so to že proglasili, med ljudmi pa je velika zmotnjava, eni vriskajo in skačejo kvišku, češ, da pričena svoboda, drugi pa zopet povešajo glave, vzpenjajo roke in molče, ker baje tudi more priti v deželo največja

*) Znano je, da je cesar Jožef res izdal odlok, po katerem bi se mrličji morali pokopavati zašiti v vreče, ker se je cesarju škoda zdelo lesa, ki so ga porabili za rakve. Toda ta odlok je izgubil kmalu svojo veljavo.

Dnevne novice.

+ **Kmečka zveza za novomeško okolico** se bo ustanovila v ponedeljek, dne 12. oktobra t. l. Ustanovni občni zbor se bo vršil v prostorih hranilnice in posojilnice v Kandiji. Zborovanje se bo pričelo ob pol 11. uri, to je po prihodu dopoldanskega ljubljanskega vlaka. Kmetje, pridite v obilnem številu na shod, pokažite, da hočete tudi vi imeti svojo kmečko organizacijo. Vse somišljenike S. L. S. pa prosimo, da agitirajo za obilno, mnogobrojno udeležbo.

+ **Pogreb župnika Gregorja Malovrha.** Iz št. Vida nad Ljubljano nam poročajo: Danes dopoldne se je vršil tu pogreb preč. g. župnika Gregorja Malovrha. Pogreba so se udeležili učenci ljudske šole z učiteljskim zborom, profesorji in učenci kn.-šk. zavodov v št. Vidu, veteransko društvo z zastavo, šentvidska požarna bramba, člani delavskega podp. društva z vencem, telovadci izobraževalnega društva z zastavo, društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo, Marijina družba z zastavo, 35 čč. gg. duhovnikov, med njimi stolni kanonik Sušnik in Kolar ter stolni dekan Fettich-Frankheim, šentvidski župan z občinskim zastopom, sorodniki umrlega in velika množica občinstva. Pri maši zadušnici je bila cerkev natlačeno polna. Po št. Vidu plapolajo v znak žalosti za prezaslужnim ranjnim črne zastave.

+ **Podržavljenje puljske policije.** Puljsko policijo podržavljajo 1. decembra. Za policijo kupijo hišo Dorigo v Via Fausta. Občinski policijski stražniki so pozvani naj prosijo posamniki za sprejem v policijsko službo. Dne 10. t. m. prideta v Pulj namestnik Hohenlohe in tržaški policijski ravnatelj dvorni svetnik dr. Manussi.

k **Ustrelil se je** v Celovcu računski podčastnik 17. pešpolka, Stanislav Petrovc, ker se mu niso vjemali računi.

— **Shod vseučiliščnikov v Zagrebu,** ki bi mel biti zadnje sredo, je rektorat prepovedal, ker ni bil javljen vseučiliški oblasti. Shod so preložili na danes predpoldne.

— **Ogenj.** Dne 5. oktobra popoldne ob 4. uri je začelo goreti v Kamnjaku, župnija Goriče, pri Janezu Šveglju po domače Anzelnu. Mož in žena sta bila doma, začula sta neko pokanje, nato se pokadi in v hipu je bilo vse v ognju. Klicala sta na pomoč, ker so pa morali nositi vodo iz nekoliko oddaljenega malega potočka, je šlo gasenje počasi od rok. Šele ko so prišli na pomoč Letenjanji in drugi, so z ročno brizgalnico omejili ogenj toliko, da se nista užgali tik stoječi hišici »Figarja« in »Anzelnu« je pogorel hlev, pod, šupa in zgornja hiša, kakor tudi vsa krma. Gasili so vso noč, včeraj ves dan, a še vedno ni pogašen ogenj. Posestnik je baje zavarovan. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Otrok ni bilo zraven, zato je izključeno, da bi bili otroci zažgali. Pogorelcu je od strahu obolela žena, da se je bati za njeno življenje.

— **Zločin?** V Zagrebu so našli pred njegovim stanovanjem nezavestnega bivšega poročnika Ivana Crnka. Sprva se je mislilo, da ga je zadela kap. Raztelesenje je pa pokazalo, da je imel razbito lobanjo. Ker mu je manjkala ura in denarnica, je skoro gotovo, da ni umrl vsled padca in lastne poškodbe, nego da je bil umorjen in oropan.

— **Trgovina z jajci na borzi.** Produktna borza v Pragi je oficijelno sprejela v svoje posle tudi trgovino z jajci.

— **Družinska zaloigra.** V Varli pri Bjelovaru se je ustrelila soproga pravoslavnega paroha Jovana Sedramca, baje zavoljo tega, ker je njen oče neozdravljivo bolan. Mlada žena je zapustila dva majhna otroka.

— **Novice iz Bele Krajine.** Srčna kap je zadala 6. t. m. 74letnega Matevža Sivca, hlapca v gostilni pri Kondetu. Ravno je sedel pri večerji, ko se zgrudi in obleži mrtev. — Vinska trgatav je tako obila, kakor se nje ljudje sploh ne spominjajo. Zaradi primanjkujočih vinskih posod je cena sodov nenaravno poskočila. — Komisija za belokranjsko železnico bo v soboto, dne 1. t. m. Izdelana sta dva načrta Novo mesto-Metlika in Novo mesto-Črnomelj-Metlika.

— **Samoumor v Zagrebu.** V Tuškancu se je obesil 60 let stari Franc Šket. Še živega so ga prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer je umrl. Zapuščča vdovo in trinajstero otrok.

— **Svalčice »šport«** zmagujejo na polju tobakarstva, da bi tako zmagooslavje zaslužila kakšna boljša stvar. V zadnjem polletju se jih je porabilo nad dve milijardi. Pa ne le v naši državi, marveč tudi na Nemškem so te vrste vigaret od dne do dne priljubljeneje. Nemci so jih pokadili leta 1907. okoli 250 milijonov kosov, za 70 milijonov več, nego leta 1906. Na Nemškem, kjer ni tobaknega monopola, dela naš tobak sploh občutno konkurenco do-

mačim tobaknim izdelkom, in sicer pač zato, ker je naš tobak boljši in naši tobakni izdelki v obče cenejši od nemških.

— **Za župana v Vrtojbi** je izvoljen g. Fr. pl. Locatelli.

— **Nagloma umrla** je v Jolietu v Ameriki gospa Katarina Puhek, soproga gostilničarja. — V Chisholmu, Minn., je nagloma umrl Slovenec Fran Ravšelj. — V Newburgu je umrl Slovenec Franc Zajc, doma s Krke na Dolenjskem.

— **Umrl je** v Celovcu v 39. letu svoje dobe g. Jožef Trabesinger, posestnik hotela.

Ljubljanske novice.

lj **Nikar se ne jezite!** — Ljubljana ohrani samoslovenske napise! Nemce in nemškutarje silno jezi, ker jim Prade in vse upitje nemškega časopisja ne pomaga, da bi se zopet pokazali po ljubljanskih ulicah vsi prejšnji nemški napisi. Ni jih in jih ni! »Deutsche Wacht« v Celju je sedaj iznašla način, kako bi se zopet mogli »oživeti« nemški napisi po Ljubljani. Z vso resnostjo predlaga: Država naj pred vsako trgovino postavi vojaško stražo z nabasano puško. Vsakega vojaka naj se na račun slovenskih hišnih posestnikov plača po 4 krome za 24-urno službo. Tako naj bi Slovenci morali plačati na dan okoli 1000 kron. Jako prijazen nasvet, samo eno napako ima, da bi tudi ta sredstva ne pričarala nazaj nepotrebnih nemških napisov. Trgovci in obrtniki vedo, da občinstvo v mestu in po deželi želi samoslovenskih napisov in če se po tej želji ravna, imajo popolnoma prav! Na hujskanje »Deutsche Wacht« in drugih takih listov se ne more ozirati noben pameten človek, ker od teh ljudi še nihče v Ljubljani ni niti vinarja zaslužil.

lj **Travo slišijo rasti** pisavci celjske »Deutsche Wacht«, ki zdaj že dva tedna čisto pošteno nori. V uvodnem članku od 3. t. m. trdi, da so ljubljanske demonstracije plod angleško-francoske zveze. Mi pa vemo še več. Clemenceau se pogaja zdaj s kranjskimi »klerikalci«, krščanski socialci grof de Mun s Tavčarjem, pri »Avstrijskem cesarju« pa stanuje zet sir Graya, angleškega državnega podtajnika za vnanje zadeve. Vrhtega se klati po Ljubljani nek velesrbski emisar in Puriškevič, voditelj pravih ruskih ljudi, obvešča o tem redno carja v Peterburgu. Ljubljanski Nemci in »Deutsche Wacht« vedo zdaj, pri čem da so . . .

lj **Društvo slovenskih profesorjev** priredi v soboto, dne 10. oktobra, ob 7. uri zvečer prijateljski setanek v restauracijskih prostorih ljubljanskega »Narodnega doma«. Želeti je, da se ga gg. tovariši udeležijo v čim večjem številu, ker se bomo razgovarjali o važnih stvareh. Zlasti vabi odbor vse gospe, ki so funkcijonarji v poedinih odsekih.

lj **Gospo Lino Kreuter-Gallé** je povabilo več nemških mest, na jgovori na protestnih shodih. Lina je pa odklonila vabila. Je hripava.

lj **Za spomenik za žrtve 20. septembra** je doslej že, všteti od slovenskih dam nabrano svoto, nabranih okroglo 12.000 K.

lj **Ponesročena nečakinja g. Činkola.** Predvčerajšnjim zvečer je nečakinja tukajšnjega spoštovanega posestnika gosp. Činkola, gostilničarja v Kopitarjevi ulici, gdč. Nežika Škavič hitela po stopnjicah iz kleti. Preskočila je dve stopnjici, pri tem se ji je pa v notranjščini nekaj utrgalo. Stregla je gostom še en četrto ure, potem je pa pričela tožiti o notranjih bolečinah. Prepeljali so jo v bolnico, kjer jo pa vsled slabosti niso mogli operirati. Včeraj je Škavičeva v bolnici umrla.

lj **Umrl je** vpokojeni višji fin. svetnik g. Albert vitez Laschan. — Na Rimski cesti št. 23 je umrla gospa Katarina Trost rojena Lulsdorf.

lj **Srebrno poroko** sta praznovala včeraj g. Jakob Zalaznik in gospa Marija Zalaznik. Naše najiskrenejše častitke.

lj **Velik koncert** se bo vršil to nedeljo v dvorani hotela »Union«. Koncertira celoten koncertni orkester »Glasbene Matice« pod osebnim vodstvom g. kapelnika Talicha. Vspored bode jako lep in obsežen ter bode obsegal operne in operetne skladbe. Koncert se vrši pri pogrnenih mizah. Vstopnina 60 vinarjev. Začetek ob 8. uri zvečer.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Danes, v četrtek, se igra prvič igrokaz »V dolini« iz kmetiškega življenja katalonskih Špancev. — V soboto se ponavlja drugič opera »Madame Butterfly«.

lj **Semenj.** Dne 7. t. m. bilo je na mesečni semenj prignanih 499 konj in volov, 400 krav in telet, skupaj 899 glav. Kupčija bila je pri konjih, kakor tudi pri goveji živini dobra, ker po oboje so prišli Lahji. — Cena goveji živini je bila od 58 do 68 vin. kilogram žive vage.

lj **Nevaren tat prijet.** Danes ponoči se je bil v »Meščansko pivnico« vtihotapil

nek nepovabljen gost, katerega so pa naglo opazili in izročili policiji. Tam so dognali da je »gost« leta 1856. v Trstu rojen in na Studeno pristojni samski mizar Anton Madera. Pri sebi je imel več vialic in svečo. Aretovani je zelo nevaren tat; vsled česar je bil že večkrat predkaznovan.

Razne stvari.

Zblaznela kraljica. Portugalska kraljica-mati, stara mati sedanega portugalskega kralja, je zblaznela. Tako globoko je nanjo lani vplival umor njenega sina portugalskega kralja in prestolonaslednika. Zblaznela kraljica si domišlja, da so njene roke in njena obleka oblite s krvjo.

Stavka srednješolcev. V Libercah na Češkem stavkajo s privoljenjem staršev srednješolci, ker jim naučna uprava ne da boljših učnih prostorov.

Svoji nezvesti ženi je kmet Spanno, ki se je čez več let povrnil iz Amerike nazaj v Reggio Calabria, z britvijo odrezal ušesa, nos in prsi, nakar je pobegnil.

Senzacionalni polet Wrighta. Iz Pariza poročajo: V Le Mans je zrakoplovec Wright s svojim aeroplanom v 55 minutah 22 sekundah preletel nad 50 kilometrov.

40 ciganov so zaprli v Dunajskem Novem mestu. Cigani so se stekli med seboj.

Prvo daljšo električno železnico so otvorili med Rotterdamom in Haagom.

330.000 rubljev izginilo. Na železniški progi Taškend Čardžand je iz nekega poštnega voza izginilo 330.000 rubljev. Dva sumljiva poštna uradnika so zaprli.

Železniška nesreča. Na rabski železnici je zavozil osební v tovorni vlak. Vsi vozovi so razbiti. Dva potnika in nadzornik so ubiti, 15 oseb pa ranjenih.

Shod za potrežbo slaboumnim se je otvoril 7. t. m. na Dunaju.

Z deveturnim delavnikom na avstrijskih državnih železnicah se peča ministrska konferenca.

Telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRO-OGRSKA DELEGACIJA. CESARJEV PRESTOLNI GOVOR.

Budimpešta, 8. oktobra. Cesar je v prestolnem govoru izvajal sledeče misli: 30-letna vez, ki je družila Bosno z monarhijo, se bo utrdila in posestno stanje monarhije se bo zaguralo. Obenem se podeli kulturno povzdignjeni Bosni ustavne naprave, ki bodo ustvarile jasni in nedvoumni pravni položaj teh dežel. Čete se iz sandžaka odklopičejo in upati je, da bodo to v Carigradu vpoštevali kot čin prijateljstva. Saj Avstrija želi le, da bi se Turčija konsolidirala. **Velevlasti imajo miroljubne namene in se trudijo sedaj nastale težkoče v skupnem sporazumu odpraviti. Avstrija, Nemčija, Italija in ostale velesile, s katerimi živimo v prijateljstvu, bodo vse sodelovale, da se mir ozdrži,** kar je v tradicijah monarhije. Cesar je nato delegate prisrčno pozdravil. Delegati so cesarjevim besedam viharno aklamirali.

Budimpešta, 8. oktobra. Danes so bili avstroogrski delegaciji predloženi skupni izdatki in stroški. Skupna neto potrebščina znaša 406.840.098 K, od teh odpade na zunanje ministrtvo 13.666.584 K, za 400.037 K več kot lani, na armado, in sicer redna neto potrebščina 312.478.415 K, za 14.046.762 K več kot lani, izredna potrebščina 12.366.730 K, za 1.011.999 manj kot lani. Na mornarico odpade redne potrebščine 58.987.310 K, za 5.464.200 K več kot lani, izredne potrebščine 4.450.550 K, za 973.660 K več kot lani. Kredit za okupirane dežele znaša 8.047.000 K, za 259.000 kron več kot lani.

SLOGA HRVAŠKIH IN SLOVENSkih DELEGATOV.

Budimpešta, 8. oktobra. Slovenski in hrvaški delegati avstrijske delegacije so se konstituirali kot »slovenski-hrvatski klub« ter so sklenili v vseh vprašanih topotati solidarno.

DR. ŠUSTERŠIČ NAČELNIK SKUPNEGA SLOVENSKO-HRVAŠKEGA KLUBA.

Budimpešta, 8. oktobra. Za načelnika »Slovensko-hrvaškega kluba« je izvoljen dr. Šusteršič, za podnačelnika pa Biankini. Klub bo v vseh vprašanih delegacije postopal solidarno.

MOSTOVI PROTI SRBIJI ZASTRAŽENI.

Budimpešta, 8. oktobra. Včeraj je ena stotinja 70. pešpolka zasedla most pri Becski. Oddelek železniškega polka je zasedel most iz Petrovega Varadina do Novoga Sada.

RAZBURJENJE V SRBIJI.

Belgrad, 8. oktobra. Minister za notranje zadeve je prepovedal obhode. Svetoval je, naj se vse vrši mirno, vlada bo v pravem času ukrenila vse potrebno. Oglašilo se je za vojsko proti Avstriji že 5000 prostovoljcev. Belgradski Judi so pripravljani vladi posoditi par milijonov dinarjev.

POLOŽAJ V BOSNI.

Sarajevo, 8. oktobra. Proklamacija aneksije je bila sprejeta tu z neizmernim navdušenjem. Katoliški Hrvatje slavijo zmago, napredni muslimani so zadovoljni, pravoslavni so strašno konsternirani.

Po celi zemlji je vse mirno. Vsi mestni zastopi so imeli slovesne seje, v katerih so izražali veselje in lojalnost. Na stotine brzojavk je odposlanih na kabinetno pisarno. Sarajevo je v zastavah. Sinoči je bila sijajna iluminacija; tisoče ljudi je bilo na ulicah, topovi so streljali, zvonovi zvonili, vojaška glasba je šla po mestu, po ulicah se pojo hrvaške pesmi. Pravoslavni so se poskrili. »Hrvatski Dnevnik« je izšel v svečanem izdanju, »Srbska Rieč« je bila zaplenjena. Hrvati so zadovoljni s kurialnim sistemom in konfesionalno razdelbo, ker samo tako so zavarovani interesi naše manjšine.

Sarajevo, 8. oktobra. Mesto bo tri dni v zastavah. Včeraj je bil izstreljen iz topov 101 strel.

NADVOJVODA LEOPOLD SALVATOR BOSANSKI PODKRALJ?

Rim, 8. oktobra. Pri tukajšnjem vnanjem ministrtvu zatrjujejo, da se bo imenoval nadvojvoda Leopold Salvator za podkralja v Bosni.

AVSTRIJA SE ODPOVE TUDI NEKATERIM PRAVICAM GLEDE NA ČRNOGORO.

Dunaj, 8. oktobra. »N. Fr. Pr.« poroča, da se odpove Avstrija tudi vsem pravicam, ki jih ima glasom čl. 29 berolinske pogodbe z ozirom na Črnogoro. Na ta način dobi Črnogora suverenske pravice tudi na morju, zlasti v Baru. Ker pridejo tu vpoštev tudi turški in drugi interesi, se vrše že tozadevna pogajanja z velevlastmi. Tudi v tem oziru Italija ne bo delala težkoč. Odpravo čl. 29. berolinske pogodbe sta urgirali Italija in Rusija. Avstrija se na ta način odpove protektoratu nad Črnogoro, kar se tiče morja.

PREVOVED POROČANJA O GIBANJU ARMADE.

Zagreb, 8. oktobra. Zagrebški listi so opozorjeni, da ne smejo ničesar javljati o gibanju in položaju čet, o njihovem številu, o kakovosti in množini orožja. Listom so v nasprotnem slučaju zagrozili s kaznijo od 100 do 5000 kron globe in ječo do treh let.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V ISTRI.

Trst, 8. oktobra. Politično društvo za Hrvate in Slovence proglašja za volitev v peti splošni kuriji, ki se vrši 25. t. m. naslednje kandidate: 1. V četrtem volivnem okraju z glavnim voliščem v Koprnu. gosp. Matej Škerbec, župnik v Kortah. 2. V petem volivnem okraju z glavnim voliščem v Motovunu, gosp. Fran Flego, posestnik v Buzetu. 3. V šestem volivnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu, g. dr. Šime Kurelič, odvetnik in župan v Pazinu. 4. V sedmem volivnem okraju z glavnim voliščem v Voloskem, gosp. prof. Vekoslav Spinčič, državni poslanec v Opatiji.

VELIK VLOM V CERKEV.

Praga, 8. oktobra. Iz cerkve sv. Petra so odnesli tatovi vse srebrne in zlate stvari.

Nadušljivi! Edino sredstvo se nahaja, ki povzroča takojšnje utešenje, in to je od najuglednejših zdravnikov tu- in inozemstva priporočeni dr. Eslwirthov »Astmol«-prašek proti naduhi, preizkušen in priznan od tisočev. Uporablja se zlasti na klinikah in v bolnicah za olajšanje in zdravljenje prsne težave in sipljivosti ter predvsem za hitro pomoč. Za poskušnjo pošlje zastonj in poštnine prosto »Schwanen-Apotheke«, Dunaj, Schottenring 14.

Dobivanje zob.

Dajte trpečim »Scottovo emulzijo in trdno bodo spali ponoči.

Zobje

rastejo brez bolečin, brez ovir v prebavi in postanejo beli, ravni in močni. Otrok uživa rad Scottovo emulzijo. Neredno prebavljanje se zboljša.

Cena originalne steklenice
: 2 K 50 vin. :
: Dobl se v vseh lekarnah. :

Priista le s to znamko — ribičem — kotgarancijanskim znakom Scottovega ravnarja.

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatovič**, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dežni plašči (pelerine) so ceneje!

nad 2.500 komadov od 5 kron naprej.

Največja zaloga **oblek, površnikov in zimskih sukenj** za gospode, dečke in otroke po čudovito znižanih cenah. — Se vedno prihaja sveža **konfekcija** za dame in deklice v najmodernejši fazoni.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 8. oktobra.

Pšenica za oktober	11.71
Pšenica za april	11.99
Rž za okt.	9.59
Oves za okt.	8.03
Koruzna za maj l. 1909	7.12

Efektiv: drznost.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
7	9. zveč.	746.0	8.0	sl. zah.	jasno	
8	7. zjutr.	46.2	1.2	sl. vzhod	megla	0.0
	2. pop.	43.7	17.3	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 8.2°, norm. 11.9°.

Gospodinja in kuharica

vajena vsacega dela **išče službe, najraje v kakem župnišču. Nastop takoj.** Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

2381 3-3

Pozor!

Pozor!

Slovenke in Slovenci!

V težavni borbi za osamosvojitve in samostalnost našega naroda, odločil sem se k **podjetju izdelovanja hitno špiritnih drož**, za katero tv-rino gre sedaj ogromna svota v žepe našim nerojakom. Podjetje peljal bodem pod naslovom:

Prve južnoslovanske drože iz žita Ljubljana, Cojzova cesta št. 9.

Slovenke in Slovenci podpirajte domače podjetje, da ne bode šel denar v nam sovražne roke. Za izvrstne drože, kakor za zmerne cene se jamči.

Z odličnim spoštovanjem
izdelovalec **Josip Kadunc.**

2639 1

Pozor!

Pozor!

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom in znancem prežalostno vest, da je moja ljubljena nepozabljena nečakinja, gospodična

Nežika Škavič

po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti v 24. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage rajnice bode jutri, v petek dne 9. oktobra, ob 2. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. 2632

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra. Drago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, 7. oktobra 1908.

Ivan Činkole.

Širite, naročajte „Slovenca“!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet l. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavica K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: **Kongresni trg št. 2, I. nadstr.**

od novembra leta 1908 naprej v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nala-ganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

2633 1

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše**, vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec itd. — **Anton Kobi**, posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. — **Ivan Kregar**, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. — **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar**, župnik na Rudniku.

Protialkoholni shod na Dunaju.

Shod se prične v ponedeljek, 12. oktobra, ob pol 10. uri dopoldne. Zboroval bo tri dni: ponedeljek, torek in sredo. Lokal: Dvorana c. kr. družbe zdravnikov, IX. okraj, Frankgasse št. 8. Častni predsednik shoda je minister notranjih zadev dr. Rihard baron Bienerth. Druga dva dneva bodo vsak dan zborovanja ob devetih dopoldne in pol tih popoldne. Ob enem bo protialkoholna razstava.

Pozivljamo še enkrat prijatelje protialkoholnega gibanja — in če tudi niso popolni abstinentje; tembolj pa še te — da se shoda udeležijo mnogoštevilno, tako da bomo Slovenci na njem častno zastopani. Zakaj misel na ta shod je izšla iz nas, omogočil jo je pa dr. Krek, ki je izposloval podporo pri naučnem ministrstvu v znesku 1000 kron.

Naznanjamo, da je vodstvo S. L. S. sklenilo, da se da na shodu zastopati. Tudi deželni odbor bo poslal svojega zastopnika. To je le povsem opravičeno pri shodu, pri katerem je tako interesirana naša dežela in naše ljudstvo. Tudi več naših državnih poslancev se bo shoda udeležilo, da si državni zbor zdaj počiva. Kateri, to bomo naznanili v poročilu.

Posebno bi želeli, da bi se shoda udeležil tudi kdo od naših gospodov zdravnikov. Konštituirati moramo, da od te strani dobiva naše gibanje tako malo simpatij in jako malo podpore. In vendar bi bili poleg duhovnikov in učiteljev ravno zdravniki poklicani, proti alkoholu boj pospeševati in v njega prvih vrstah stati. Pri dunajskem shodu bo govorilo več zdravnikov in vseučiliških profesorjev zdravilstva. Predsedoval bo profesor dr. Weichselbaum. Da je ta shod v najtesnejši zvezi z zdravniško stroko, pričča že to, ker se bo vršil v društveni dvorani zdravniškega društva.

Tudi naša deželna vlada, ki je poklicana skrbeti za ljudstva blagor, prepričati neredne in izgrede, ki so navadno v zvezi z alkoholom, naj bi temu vprašanju posvetila več pozornosti. Primerno bi bilo, da odpošlje k shodu i ona svojega zastopnika. S tem bi pokazala, da se zaveda važnosti tega vprašanja in svoje dolžnosti nasproti njemu.

Glede shoda je omeniti to-le: Kdor hoče biti navzoč takoj na začetku shoda, naj se odpelje zadnji čas v nedeljo z brzovlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 11. uri 20 minut dopoldne. Tam se dobimo skupaj. Za duhovnike zaradi nedelje nekoliko prezgodaj, pa se ne da prenarediti. Kdor bi ne utegnil prej, odhajata zvečer, oziroma ponoči še dva brzovlaka (glej vozni red!), ki pripeljeta še pravočasno na Dunaj.

Somišljeniki, na shod, da se znova ojačimo za prepotrebni boj!

Upamo, pa tudi zagotavljamo, da se bo po tem shodu tudi pri nas gibanje oživilo in okrepi.

Sadna in gozdna jubilejna razstava v Novem mestu.

Vsled letošnje izvanredno bogate sadne in gozdne letine ne samo pri nas na Kranjskem, marveč tudi v drugih deželah in državah, nima ne sadje ne gozdje one cene, ki jo letos vsled svoje lepote zasluži. Sadje ponekod nima sploh nobene cene, ker ni nobenega kupca, vsled česar se najlepše sadje porablja za napravo sadjevca, ali se poklada živini, ali pa se ga niti ne pobira ter pusti pod drevesom gniti. Zalostno pač, — toda resnično.

Da se količjak lepega sadja spravi v denar, opozoriti je treba tujce iz krajev, kjer nimajo sadja, na producete in kraje, kjer je mnogo sadja, in ta namen je imela sadna razstava, ki jo je priredila novomeška kmetijska podružnica dne 3., 4. in 5. t. m. na kmetijski šoli na Grmu.

Na tej okusno vrejeni in bogato založeni razstavi so obiskovalci imeli priliko prepričati se o lepoti in kakovosti dolenskega sadja ter gozdja in tudi o množini ter ceni za prodajo namenjenega pridelka.

V štirih prostorih je bilo razstavljenega čez 100 vrst raznega sadja in gozdja, med temi nekaj takega, da je vzbujalo občo pozornost. Razstava je nudila tudi marsikaj podučljivega, zlasti oddelek grmske kmetijske šole.

Ker prinesemo o razstavi sami še natančnejšo oceno, omenimo za danes le, da se je ta razstava otvorila slovesno v soboto dopoldne ob navzočnosti več dostojanstvenikov strokovnjakov in raznih interesentov, pri čemer je imel duša te razstave, gospod V. Rohrmann, sedanji vodja kmetijske šole na Grmu in predsednik novomeške kmetijske podružnice, prireditvi primeren nagovor, katerega je zaključil s

trikratnim »Slava!« našemu presvetlemu cesarju, kot velikemu podporniku kmetijstva, ter s tem otvoril razstavo. Iz njegovega vzpodbujevalnega govora smo med drugim posneli, da se je naklonilo podružnici za priredbo te razstave 700 kron podpore in sicer od poljedelskega ministrstva 300 kron, od deželnega odbora in od c. kr. kmetijske družbe pa po 200 kron.

Otvoritev razstave so s svojo navzočnostjo počastili gospodje: Okrajni glavar baron Rechbach, kot zastopnik vlade, deželna odbornika dr. Lampe in grof Barbo, kot zastopnika deželnega odbora, ravnatelj G. Pirc, kot zastopnik c. kr. kmetijske družbe kranjske, nadalje prošt dr. Seb. Elbert, deželni poslanci Mandelj, Košak, grof Margheri in Dular, mnogo veleposestnikov, duhovnov, učiteljev in drugih domačih in tujih interesentov. Po otvoritvi so si navzočniki ogledali natančno vsa razstavo ter so se v obče laskavo izrazili o nje uredbi in o razstavljenem sadju in gozdu.

V nedeljo dopoldne so priredili vodja V. Rohrmann, državni nadzornik Fr. Gombač in adjunkt Rudolf Zdošek sadjarski shod, katerega se je udeležilo častno številno napredka in pouka željnih posestnikov z Dolenjskega in celo Belokrajine, ki so z zanimanjem sledili izvajanju posameznih govornikov in pritrjevali njihovim navštevom. Tudi o tem shodu bomo obširnejše strokovno poročilo, kakor tudi zaznamek premiranih razstavljalcev.

V nedeljo je romalo na Grm ljudstva kakor na božjo pot, k čemur je mnogo pripomoglo tudi krasno vreme. Učitelstvu grmske šole, zlasti gospodu vodji Rohrmannu je le častitati na takem uspehu, kar mu bodi v plačilo za veliki trud, ki ga je imel s to priredbo.

Štajerske novice.

Šlov. krščansko-socialna zveza je v zadnji seji 1. oktobra sklenila toplo podpirati težnje šentiljskega bralnega društva glede zidanja društvenega doma v Šent Ilju. — Pri razpravi o društvi v Leitersbergu, Studenci in Sv. Emi se je sklenilo istim priskočiti na pomoč z denarnimi sredstvi in podporo v knjigah. — V Savinski dolini se snuje novo izobraževalno društvo. — Pristop k »Zvezi« je priglasilo slov. kat. izobr. društvo v Leitersbergu. — »Zveza« je izdala narodni kolek v korist obmejnim Slovincem. Opis istega na drugem mestu. — Pri volitvi blagajnika na mesto odšlelega č. g. Špindlerja je bil izvoljen č. g. Vinko Žolgar od Sv. Magdalene v Mariboru. Č. g. Špindlerju se izreče za njega neutrudno delovanje zahvala. — Začetek obrambnega dela v obmejnih župnijah dobro napreduje. Nadalje sta se sklenile organizirati v obrambnem smislu zopet dve župniji. — Knjižnica S. K. S. Z. ki se je šele pred kratim otvorila, dobro napreduje. Glede števila in raznovrstnosti knjig je govoto ena najboljših na Štajerskem.

Š V strahu za nemški značaj mesta je naskočila v Celju včeraj popoldne nemška policija slovenske fante iz Gomilkega, ki so se vračali, prepevajoč pesmi, proti »Zamorcu« po Ljubljanski cesti ter jim izrgala slovensko zastavo. Vkljub intervenciji magistrat ne izroči zastave nazaj, kar vzbuja veliko ogorčenje. Tako netižo celjski policaji ogenj nemirov in izgrediv. Proč s tako policijo, ki vodi vse nemire in brez povoda draži mirne Slovence.

Š Slovenski koleki »Obmojnim bratom v pomoč« so okusno izdelani v rdeči barvi, predstavljajo ozemlje, kjer Slovenci prebivajo, in s tem tudi slovensko mejo. Tako je izražen njihov namen. Črke T. G. L. M. C. pomenijo Trst, Gorico, Ljubljano, Maribor, Celovec; pozabljeni pa seveda tudi niso rezijanski Slovenci in Prekmurci. Za marsikoga bo ta kolek kos nazornega pouka, ker bo tukaj prvokrat videl celotno podobo slovenske meje. Rodoljubi, kupite pridno te koleke! Slovenci, širite jih! Obmejnimi bratom v pomoč! Dobivajo se po 2 vinarja komad pri S. K. S. Z. v Mariboru.

Š V velikem strahu je urednik »D. Wacht«. Nekdo ga je potegnil in mu poslal »smrtno obsodbo«. Sedaj »Deutsche W.« priobčuje rokopis obsodbe in objubljuje sto kron tistemu, ki pove, čegava je pisava. Tako se urednik »Deutsch Wacht« samega sebe vedno bolj smeši.

Š Poštni sluga okraden. Trbovlje, 5. oktobra. Ko je danes jutraj poštni sluga Ivan Kmet sprejel pošto od dveh vlakov in šel k tretjemu, mu je nekdo med tem iz zaklenjene sobe ukradel obojno pošto, med katero je bilo tudi nad 6000 K denarja. Uzmovič, ki so mu bile razmere dobro znane, je prišel z vetrihom skozi stranska vrata, odrinil posteljo od vrat, prerazil brzojavne in telefonske žice in z

zakladom neopažen pobegnul. Vetrnih, palico in pisma so našli zjutraj raztresena na cesti proti Vodam; iz denarnih pisem je pobral denar in vso gotovino. O tatu ni sledu. Poštnega sluga so zaprli, dasi je znan kot pošten mož, ki na tem nima nobene krivde.

Š Mladeniški shod. V nedeljo, dne 18. oktobra t. l., se priredi na Brinjevi gori zrečke župnije pri Konjicah veliki mladeniški shod. Ob 10. uri dopoldne v romarski cerkvi Matere Božje slovesna služba božja, potem pa zborovanje. Zborovanja tudi slabo vreme ne moti, ker je na razpolago velika uta. Mladeniči ste vabljeni, da se vsi udeležite tega važnega shoda.

Š Sovražna brata Wastian in Malik sta se sprla. Njih pristaši so skušali sprva ta rodbinski prepričati, sedaj pa poročajo, da je Wastian pozval Malika, naj mu pove, kdo je pisec surovega pisma, ki je bilo v časopisih objavljeno, ker bode sicer imel za to, da je to storil Malik sam. Malik je Wastianu pismeno imenoval svoje zastopnike.

Š Štajerskim nemškutarjem se tresejo hlačice, pa zakaj? I, no. Zato imajo pač mnogo vzrokov. Toliko nezgod je padlo zadnje tedne na spodnještajerske tevtonske zidine. Ptujskemu županu se maje stolice, celjskemu se je že podrl, oziroma so ga Nemci zbili z njega; trgovci merijo na metre dolg čas po svojih praznih trgovinah in še celo ljutomerski pek Prager, ki je prej vedno nadlegoval mimoidoče ženske »mate kaj jajc!«, je brez kšefta. Nobena poštna slovenska žena mu namreč nič več ne prodaja. Jezen sika skozi zobe: prokleti bindišarji, toda v kratkem jo bo moral odkuriti. Tudi mnogi nemškutarski gostilničarji, ki so prej vedno imeli dovolj slovenskih gostov, ne privabijo jih več kljub svoji telesni obilnosti, ki jo kažejo med durmi. Postni dnevi so se pričeli za naše nemčurje.

Š Tudi v gimnazijih v Ptujju se napadajo slovenski učenci od Nemcev pred očmi profesorjev, ki ne branijo Slovencev. Slučaj: Dijak II. razreda, Skuhala, je bil med odmorom na dvorišču tepen od dijaka Kalb-a, sina poštnega kontrolorja, pred očmi razrednika Capilari-ja. Kalbu se ni nič zgodilo.

Š Smrtni padec s kolesa. Anton Novak, posestnika sin iz Zajasovnika je hodil obiskovat svojo bolno sestro iz Vranskega na dom svojih starišev. Vračajoč se na Vransko ponoči je s kolesom tako nešrečno padel, da je nezavestno na licu mesta do drugega dne ležal in tri dni potem umrl. Mladenič je bil občespoštovan. Pogreba se je udeležilo tudi pevsko društvo »Vila« iz Vranskega.

Š Drugi smrtni padec. Karol Grabner, posestnik in lesotržec, je iz jabolčnega drevesa tako nesrečno padel, da je po preteku osem dni umrl. Zapuščena mlada žena in 12 otrok. Kako ga je od blizu in daleč ljudstvo spoštovalo se je videlo ob njegovem pogrebu, ki je bil 4. oktobra. Pogreba se je udeležila požarna bramba iz Motnika in zagorski Sokol ter nebrojno ljudstva iz Tuhinjske in Savinske doline.

Š Umri je v Mariboru hišni posestnik Jožef Kersch.

Š Samomorilec, katerega so našli ustreljenega v mariborski okolici, je pekovski pomočnik Rudolf Halbwirt.

Š Poroka. V Petrovčah se je dne 27. septembra poročil g. Anton Straka, kaznični adjunkt, z gospico Josipino Bračič, hčerko umrlega vpokojenega postajnačelnika Bračiča v Celju.

Š S kuhinjskim nožem je zabodel dne 19. avgusta t. l. v Brumnovi gostilni v Lahoncih pri Ormožu mizar Jakob Klemenčič iz Lahonec kočarja Matija Cvetka. Oba sta skupaj pila. Vsled malenkostnega prepira je zabodel Klemenčič Cvetka s kuhinjskim nožem, ki je ležal na mizi, v prsi, da je ta čez četr ure izdihnil. Klemenčič je bil dne 25. septembra pred mariborskimi porotniki obsojen na tri leta težke ječe.

Š Potres. Iz Bočne pri Gornjemgradu: V soboto, dne 3. oktobra, smo čutili tu okrog 7/4 zvečer precej močan potresni sunk. Smer od juga proti severu.

Š 25-letnica požarne brambe v Žalcu se je preteklo nedeljo sijajno obnesla.

Š Štajersko šolstvo. Deželni šolski svet je imenoval: definitivnima nadučiteljema v Veržeju definitivnega učitelja iz Št. Ilja v Slov. goricah Ferdinanda Sprangerja, v Remšniku pa Antona Glaserja iz Št. Janža; definitivnim učiteljem, oziroma učiteljicam: v Kapelah pri Brežicah prov. učitelja Franca Vadnala iz Št. Petra pod Svetimi Gorami, v Sromljah učiteljico-soplatko Antonijo Danev iz Hrastnika, v Zdolah tamošnje proviz. učiteljico Ljudmilo Šircelj, v Špitaliču proviz. učitelja Ivana Keržiča iz Čadrama, v Vurberku tamošnjega učit. suplenta Josipa Lečnika. Definitivnemu učitelju Tomažu Grah na

Ponikvah je dovoljen trajni pokoj, učiteljici v Skalah Antoniji Likar začasni. Definitivni učiteljici v Pišecah, Rozi Proskar, je dovoljena poroka s tamošnjim učiteljem Jojipom Bohincem.

Š Zgradba nove cerkve. Iz Dola pri Hrastniku poročajo: Zgradba nove župnijske cerkve je dovršena že do strehe. Tudi ostreže je večinoma že postavljeno in notranje obokanje hitro napreduje. Dne 28. m. m. je padel z odra 12 metrov globoko delavec Jože Planinšek, pa se, hvala Bogu, ni popolno nič poškodoval. Tretji dan je že zopet delal.

Š Protestni shod na Vranskem je bil sijajen. Mnogoštevilna množica je bila v dno srca užaljena in je ogorčeno obsojala izgrede sovražnikov slovenskega ljudstva v Ptujju, Celju in v Ljubljani.

Š Umri je v Konjicah dne 1. t. m. veleposestnik in gostilničar Ivan Walland v 81. letu svoje dobe. Pokojnik je bil eden glavnih stebrov konjiškega nemštva ter je bil tudi dalje časa župan v Konjicah.

Š V konkurzu je trgovska tvrdka Marije Lager v Velenju.

Š Pekre pri Mariboru. Gostilničar Lešnik iz Slivnice je prevzel danes s četrtem oktobrom gostilno Karla Brauniga v Pekrah. Gostilničar Braunig pa je prevzel gostilno »K beli zastavi« v Studenci.

Š Požar na Donački gori pri Rogatcu. V noči od 1. do 2. oktobra je zgorelo Simonu Pravecak gospodarsko poslopje in deloma tudi stanovanje. Vsled male zavarovalnine je posestnik občutno oškodovan.

Š Ženska izginila. V Novi Cerkvi pri Celju je izginila Marija Hrastnik, posestnica v okolici št. 2. Žena je baje umobolna in se je bati, da se je v blaznosti usmrtila.

Za žrtve.

Dne 3. oktobra 1908. došli so podpisani blagajniku »Združenega narodnega odbora« sledeči prispevki: Ivan Kališ, mag. pis. pristav v Ljubljani, za spomenik in oskrbo 5 K; Franjo Souvan iz Bleda, svoj in svoje matere gospe Uršule Souvan prispevek za ranjence 40 K; Upravništvo »Slovenca« v Ljubljani, zbirka za spomenik (imena darovalcev izkazana v »Slovenca«), 53 K; Andrej Senekovič, gimnazijski ravnatelj v pokouju, za ranjence in spomenik 20 K; Niko Žic, profesor v Pazinu, za spomenik 5 K; Janko Vilar, vinski trgovec v Dobu za spomenik 5 K; Križman iz Krškega za žrtve skupiček za prodano srce in doneski iz šaljive igre ob trgatvi, 15 K 20 v.; županstvo v Kranjski gori na Kranjskem za spomenik in žrtve 124 K; županstvo v Krškem na Kranjskem za žrtve zbirka prebivalcev iz Krškega (imena posameznih darovalcev in darovalk, mej katerimi se nahaja z znatno svoto tudi preblaga dobrotnica g. Josipina Hočevar, se objavijo ob priliki), 372 K 40 v.; Ivan Grobelnik, veletržec v Ljubljani, 150 K; Fran Goldman, sluga »Obrtno-pomožnega društva« v Ljubljani, daroval za žrtve na keljišču pri »Perlesu«, 3 K; Karol Lenče, veleposestnik in veletržec na Laverci pri Ljubljani, za spomenik in žrtve 20 K; neimenovan iz Ljubljane za spomenik in žrtve 50 K; Jakob Kleindienst, župnik v Begunjah na Gorenjskem, a) za žrtve 21 K (pošiljalec 15 K, Valentin Šturm 2 K, Pohlin iz Radovljice 2 K, Lavrenčič iz Lesec 2 K), b) za spomenik 5 K, skupaj 26 K; sodružniki tvrdke Feliks Urban v Ljubljani mej seboj nabrali 16 K 32 v.; Alojzija Petač iz Ljubljane, zbirka ljubljanskih Slovenk in Slovencev (imena posameznih darovalk in darovalcev se objavijo ob priliki), 40 K 10 v.; Ivo Braz, Anton Trebše in Miha Malnič iz Serpenice zbirka serpeniških narodnjakov in narodnjakinj za pomoč žrtvam 50 K; Terezina Svetec, notarjeva soproga v Litiji, zbirka slovenskega ženstva iz Litije in Šmartna, za žrtve 85 K 92 v.; Marija Kupljen, prometnega uradnika soproga na Bohinjski Bistrici (Gorenjsko), zbirka železničarjev in drugih za oskrbo žrtev 33 K 80 v.; Karol Braun, predsednik strokovne organizacije v Divači, nabral na železničarskem plesnem venčku za spomenik ljubljanskih žrtev 10 K; Matevž Lončar, trgovec z lesom v Trzliču, za žrtve 10 K; Anton Aškerc, arhivar v Ljubljani, za spomenik in oskrbo ranjencev 20 K; Adolf Petrin, parno mizarstvo v Ljubljani, za spomenik in žrtve 20 K; županstvo v Krškem na Kranjskem prispevek inženirja Rezača za žrtve 8 K; dr. Fran Ilešič, c. kr. profesor v Ljubljani, za preskrbo žrtev 3 K; J. Dolenc iz Sopotnice pri Škofji Loki, dar Sopotničanov za oskrbo žrtev 2 K; Edvard Schlegel s soprogo v Ljubljani za žrtve 5 K; »Zaplotniki« v hotelu »Seidl« v Ljubljani in podpora žrtvam 50 K; Upravništvo »Eдинosti« v Trstu v listu dne 1. oktobra 1908. izkazane zbirke (zbirka pri predsta-

posestvo

gostilniško obrtje in tobačno trafikno, blizu 20 orlov, lepih, rodovitnih njiv, travnikov in gozda, ležeče 5 minut od železniške postaje, v bližini dveh jezer, z enonadstropnim poslopjem, s hlevi z živino, s krmo, z žitom se zaradi družinskih razmer proda. V kratkem se začne tu tudi premog kopati. Naslov pove uprav. „Slovenca“, 2601 3-2

Razprodaja

vsakovrstnega blaga:

izdelane bluze, predpasnike, modro, zavrtnice, zimske plašče itd. po nizkih cenah.

Za obilen obisk se najvljudneje priporoča 2558 6-5

PAVLA BABIČ trgovina, Kranj.

Kot pomagalka

v kako kuhinjo bi rada prišla poštna in pridna 22letna dekle. Gleda v prvi vrsti na to, da se priučiti gospodinjstvu. Dobila bi rada mesto v kaki poštini katoliški hiši pri Trzinu ali Kranju. Ponudbe do novembra pod „Prilika“, poštomoleže Trzin na Gorenjskem. 2616 5-2

Radi preselitve se ceno **proda**

hiša v Vižmarjih št. 61

z gospodarskim poslojem in velikim ograjenim vrtom, pripravna za vsako obrt. Pojasnila daje posestnik ravnotam. 2535 6-5

Kapitalizovanje plač, pokojnin, rent ter enakih finančnih zadev:

za vse za pokojnino sposobne osebe, ki prejema stalne letne plače najmanj K 1800, (za penzije od K 1200), izvršuje hitro, ugodno in najceneje 2586 5-1

Pražská záložna

v Pragi IV. Ferdinandova tř. 22. Prospekti in pojasnila proti poštni.

2 krojaška pomočnika 2

dobro izurjena, sprejme v trajno delo takoj

2611 **IVAN SLANA,** 3-2 krojaški mojster, Sv. Petra nasip šte. 67.

Novo

VINO

Mošt iz belega moškata, belega in rdečega grozdja, izdelujemo in prešamo komisijskim potom na račun naročnikov.

Izvršujemo naročila pa tudi na svoj račun. vse po ugodnih cenah.

Takisto se priporočamo v nakup novega vinskega žganja.

Podrobnejša pojasnila daje vinska veletrgovina tvrdka 2261 12-11

Rocco, Ferlan in drug

Rovinj, Istra.

Anton Krejči

Ljubljana, Wolfove ulice šte. 5.

priporoča svojo bogato zalogo najmodernejše in najfinejše **kožuhovine, klobukov in čepio.** — Prevzame tudi vsa v to stroko spadajoča popravila proti najnižji ceni.

Kupuje tudi vsakovrstne kože divjačine in jih najbolje plačuje.

Blago in cene solidne.

2540 2

Odvetniška pisarna **dr. F. Brnčić-a** in **dr. M. Pretner-ja** v Trstu, Via Nuova št. 13. sprejme 2571 3-1

izvežbanega koncipijenta

ki ima pravico substitucije na dež. sodišču. Nastop 1. decembra t. l. ali 1. januarja 1909. Plača po pogodbi.

Koncipijenti, ki poznajo italijanski jezik, imajo prednost.

vi »Citálnice« pri Sv. Ivanu, dar Openk in dar uradništva osrednje banke) za žrtve 20 K; mladeniči iz Kosez nad Ljubljano z željo, da bi jih posnemale mladenke iz Kosez, nabrali za nedolžne žrtve nemške kulture 5 K 40 v.; Ivan Vertačnik, pekovski mojster v Ljubljani na Karlovski cesti št. 30, za žrtve 10 K; Marija Verša, delavčeva žena iz Proseka št. 8, katere mož Ivan Verša je radi demonstracij v kazenski preiskavi, za žrtve 2 K; J. Blasnikovi nasledniki v Ljubljani za ranjence 100 K; Marija Jurjevčič iz Ljubljane (Zelena jama št. 89) od rodbine Jurjevčič v veseli družbi v Dolenjem Logatcu za žrtve nabranih 1 K 69 v.; L. Miusch iz Ljubljane za spomenik in žrtve 20 K; dar novomeških dijakov za spomenik 19 K; pisateljica Zofka Kveder-Jelovšek iz Zagreba, zbirka milih bratov Hrvatov v Zagrebu za spomenik in žrtve 195 K; osobje tvrdke Lavoslav Schwentner v Ljubljani 8 K; Lavo Cvetnič, vopkojeni poštni svetnik v Ljubljani, za žrtve in spomenik 10 K; Leopoldina Wöfling-Pletersky, trgovka v Ljubljani, za žrtve 5 K; Fran Pletersky, trgovec v Ljubljani, za žrtve 5 K; Fran Čuden, trgovec in posestnik v Ljubljani, za spomenik (prvi prispevek) 10 K; Upravništvo »Slovenskega Naroda« v Ljubljani: a) zbirka za spomenik (imena darovalcev že izkazana v Slovenskem Narodu dne 26. in 30. septembra in 3. oktobra 1908.) 878 K 43 v., b) zbirka za žrtve (imena darovalcev izkazana že v »Slovenskem Narodu« dne 30. septembra in 3. oktobra 1908.) 1919 K 26 v.; tvrdka Feliks Urbanc v Ljubljani za spomenik in žrtve 300 K; županstvo občine Velike Lašče na Kranjskem za spomenik in žrtve (25 K občinska blagajna, 10 K blagajna vaškega odseka in 74 K 80 vin. nabralo županstvo potom okrožnice) 109 kron 80 v.; A. Klinar, deželni stavbeni svetnik v Ljubljani, za spomenik in ponesrečence 10 K; tajnik Janko Ravnik nabral na izvanrednem občnem zboru »Slovenske čitalnice« v Glinjah pri Borovljah na Koroškem za spomenik 25 K 20 v.; po inicijativi Maksa Lavrenčiča nabrana zbirka v gostilni »Rojanskega konsumnega društva« pri Trstu v podporo žrtvam 15 K; gospodične Verbičeve (5 K) in gospa Franja Debevčeva (6 K) iz mesta Kamnika za žrtve 11 K; Jožef Ambrožič, nadučitelj v Čatežu ob Savi, zbirka Čatežanov (Terezina Zevnik 1 K, Martin Radaj 2 K, neimenuvani 4 K in Ambrožič 3 K) 10 K; Josip Vrbič iz Št. Janža na Dolenjskem nabral v družbi Šentjancev za žrtve 5 K 36 v.; Fran Sterle, vpokojeni postajenačelnik v Ljubljani, za spomenik in žrtve 4 K; dr. Miljutin Žarnik, mag. svetnik v Ljubljani, za

spomenik in žrtve 10 K; Fran Milčinsky, c. kr. sodni tajnik v Ljubljani, za ponesrečence 10 K; Matej Miklavčič, skladiščnik mestne elektrarne in Ljubljani, za žrtve 5 kron; Ivana Milavčič, trgovka v Ljubljani, za žrtve 2 K; Terezina Svetec, notarjeva soproga v Litiji, nadaljni dar Slovevk in Slovencev v Litiji za žrtve 4 K 50 vin.; Upravništvo »Gorenjca« v Kranji 50 K, katere sta darovala za ljubljanske žrtve Fani Polak in ing. dr. Jovo Simič vsled odklonitve od nasprotne strani napravljene ponudbe na spravo v neki častni zadevi; v gostilni Henrika Kosiča »Pri stari breskvi« v Trstu, ulica Belvedere št. 17, nabrali gostje za žrtve 6 K 20 v.; mestno županstvo Radovljica na Kranjskem za spomenik in žrtve 75 K; Upravništvo »Slovenca« v Ljubljani za spomenik (imena darovalcev že izkazana v »Slovenca«) 55 kron; Anton Lumbar iz Cirknice, zbirka za spomenik v gostilnah Lumbar, Švigelj, Martinčič in Žumer ter pri veselici požarne brambe v gostilni Knap 27 K 25 vin.; lovska družba in prijatelji v Kamniku nabrali v gostilni pri »Sokolu« v Kamniku za oskrbo žrtev 24 K; županstvo občine Žilce pri Sv. Vidu poleg Cirknice na Kranjskem za spomenik 10 K; rodbina Al. Schrey na Jesenicah za spomenik in žrtve 12 K; J. Rihteršič, nadučitelj v Srednjivasi v Bohinju, prispevek tamošnjih rodoljubov za spomenik in žrtve 12 K 50 v.; Anton Koštomaj iz Brežic za žrtve 4 K; Upravništvo »Novega Slovenskega Štajerca« v Ljubljani, prispevek iz Radgone (prispevali Marija Domanjko 1 K, Anton Korošec 2 K in Jan. Kranjc 2 K) 5 K; Avgust Berthold, fotograf v Ljubljani, za spomenik in žrtve 40 K; tvrdka Pavel Magdič v Ljubljani za ponesrečence 20 K; primarij dr. Vinko Gregorič v Ljubljani na vodstvo deželnih dobroteljskih zavodov v Ljubljani za spomenik došlih 115 K (darovalci: županstvo Loški Potok 25 K, posojilnica v Travniku 25 K, Josip Boncelj v Železnikih 5 K, Simon Treo v Ljubljani 10 K in Valentin Krisper star. v Ljubljani 50 K); Oroslav Bernatovič v Ljubljani za spomenik 10 K. — Vsem darovalcem naj iskrenejša zahvala! — V Ljubljani, dne 8. oktobra 1908. — Dr. Alojzij Kokalj, blagajnik.

Ženitna ponudba.

30 letni priprost posestnik se želi seznaniti s priprosto gospodično živiljo srednje starosti. Pismene ponudbe tekom 8 dni pod šifro „Okoličan“, pošte restante Trst. 2637 2-1

Matija Pikel si usoja naznaniti slavnemu p. n. občinstvu da je **prevzel** pričetkom septembra dobro znano

restavracijo Aurovih dedičev

Ljubljana, Wolfove ulice št. 12

ter si usoja posebe opozoriti na **najfinejši refoško, rizling, mošt, izborna bizeljska** ter sploh **štajerska vina.** 2634 3-1

Opoldanski in večerni abonement po najnižjih cenah.

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavica - K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2

:: sprejema **vloge na knjižice** in **na tekoči račun** ter je obrestuje **od dne vloge po** ::
Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst **4 1/2 %** **Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst**
: po kulantnem kurzu. : **: po kulantnem kurzu. :**

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond - K 200.000. -

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ **g. Kržišnik.** (Telefon št. 82.)

Podružnice:
 Praga z menjalnicami: Graben 13, Mala stran, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pízen, Žitava in Liberec.
Menjalnice na Dunaju:
 I. Wollzelle 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogal Rennweg), III. L. 5-wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 152, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba
„MERCUR“
 DUNAJ, I., Wollzelle 1.
 Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši
 :: **nakup in prodaja** ::
 vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.
 :: **Zamenjava in eskomptiranje** ::
 izrebanih zastavnic in obilgacij, srečk in kuponov.